

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Planerings- och utvecklingsstab
gemensamt
Lotta Rajahalme

Regionens revisorer

YTTRANDE ÖVER FÖRLOSSNINGSVÅRDEN

Revisorerna har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland genomfört en granskning av förlossningsvården. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen utövar en ändamålsenlig styrning och ledning samt intern kontroll över förlossningsvården så att en tillgänglig och patientsäker vård kan erbjudas invånarna.

I den överlämnade granskningen finns det fyra punkter som fått delvis nedslag, dessa besvaras nedan.

Ger planeringen inom förlossningsvården förutsättningar för en patientsäker vård?

Revisionen lyfter fram att kvinnokliniken i uppdrag från styrelsen saknar mål. Det är inte, och ska inte vara så att alla enskilda verksamheter har specifika mål i en förvaltningsplan. I förvaltningsplanen lyfts åtgärder för att säkerställa en god utveckling inom samtliga enheter inom hälso- och sjukvården. Åtgärderna bygger på en effektiv patientsäker vård av god kvalitet med medarbetare som känner stolthet och engagemang.

Revisorerna pekar i sin granskning på att Region Västmanlands organisation kring barnmorskor på olika enheter inom mödrahälsovårdskedjan är det som gör bemanningen osäker och därmed vården osäker. Denna organisationsform finns i flertalet regioner i Sverige. Även om hela vårdkedjan var under en och samma enhet skulle bemanningsutmaningar uppstå, barnmorskor är en bristkompetens idag och förlossningar som kräver mer blir fler. Barnmorskor med lång erfarenhet av förlossningsvård ökar inte för att organisationen görs om, de kommer fortsatt att vara en bristkompetens.

Finns en erforderlig styrning av vårdkedjan mellan olika vårdenheter?

Barnmorskemottagningarna styrs via Vårdval primärvård och förlossningen via område akutsjukvård. I nuläget sker ingen samplanering av bemanning av barnmorskorna på kvinnokliniken och barnmorskorna i primärvården då de har olika uppdrag och arbetsgivare.

För samordning inom vårdkedjan finns flera forum bland annat på chefsnivå mellan mödrahälsovårdsenheten (MHV-enheten) på Vårdval primärvård och Kvinnokliniken som syftar till gemensam planering och utveckling. Gemensamma vårdkedjemöten där även barnkliniken medverkar hålls regelbundet.

För en mer patientsäker vård på barnmorskemottagningarna har regionen med

stöd av SKR-medel infört en riktlinje för minskat antal inskrivna per barnmorska. För att följa upp och utveckla patientsäkerheten använder MHV-enheten och barnmorskorna på barnmorskemottagningarna instrumentet Rutinkollen, framtaget via LÖF (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag). För att upprätthålla en hög kompetens hos medarbetarna anordnas löpande föreläsningar inom alla delar i barnmorskemottagningarnas uppdrag, mödrahälsovård, sexuell- och reproduktiv hälsa.

För att säkerställa en god tillgänglighet till barnmorskemottagningarna även på små orter där underlaget inte medger mer än en deltids- eller heltidsanställd barnmorska finns krav på samverkan mellan olika barnmorskemottagningar.

Vidtas erforderliga åtgärder för att säkra kompetensförsörjning och arbetsmiljö inom förlossningsvården på kort och lång sikt?

Det finns ingen sjukvårdsverksamhet, inte heller förlossningsvård, vare sig i Västmanland eller någon annanstans, som inte möter utmaningar när det gäller rekrytering av personal och hög belastning i en värld där vårdresurserna hela tiden ska hålla jämna steg med nya behandlingsmetoder, höga patientförväntningar och demografiska förändringar.

Antalet förlossningar i Västmanland ökade med en procent under den senaste tioårsperioden. Under samma tid ökade antalet barnmorskor inom förlossningsverksamheten med 18 procent.

Sker en tillräcklig uppföljning och analys av förlossningsvården?

Kvinnokliniken följs upp och återrapporteras precis som alla andra kliniker. Det sker ingen detaljrapportering till styrelsen på kliniknivå. Om styrelsen har behov av att ta del av uppföljning på kliniknivå finns dessa i ledningssystemet. Sedan hösten 2022 finns i regionen en Hälso- och sjukvårdsnämnd som har ett tydligare uppdrag att bevaka den västmanländska vården än vad styrelsen tidigare haft utrymme för.

Regionen deltar sedan december 2020 i den nationella gravidenkäten som genomförs av graviditetsregistret. Genom enkäten följs upplevelsen av vården upp genom sammanlagt tre enkäter om graviditet, förlossning och eftervård. Resultatet i enkäten gällande västmanländska förlossningar under 2022 visar på att 90 procent av de svarande skulle rekommendera någon annan att föda på samma förlossningsavdelning. På frågan om man kände sig trygg under förlossningen svarade 88 procent ja och 92 procent uppger att de blivit bemötta med respekt av personalen på förlossningen. Resultaten för Västmanland är i nivå med resultaten för riket i övrigt.

Sammanfattande kommentar över revisionen

Förlossningsvården är en verksamhet med högt förtroende, som erbjuder god vård i en omtumlande men också fantastisk del av livet. Likt all annan sjukvård måste förlossningsvården anstränga sig till det yttersta för att vidareutveckla sin verksamhet och att vara en så attraktiv arbetsgivare som möjligt, med bra arbetsmiljö och möjligheter att utvecklas.

Det finns utmaningar med ojämlik vård inom mödrahälsovården över länet och behov av att stärka vårdkedjan som helhet. Det finns särskilda uppdrag i regionplan och kommande förvaltningsplan för att åstadkomma förbättringar inom dessa områden.

För Klicka eller tryck här för att ange svarande instans.

Lina Eriksson

Lars Almroth

Ordförande Hälso- och Sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsdirektör